

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ик.н. Виржиния Желязкова
от Института за икономически изследвания при Българската академия на науките
на материалите, представени за участие в процедура за присъждане на
образователната и научна степен „доктор“
по докторска програма „Световно стопанство и международни икономически
отношения“ в професионално направление 3.8 Икономика в
Института за икономически изследвания при Българската академия на
науките

Кандидат: Галатея Кирилова Коликова

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед №873/19.12.2025 г. на Директора на Института за икономически изследвания при БАН съм определена за член на научното жури по процедурата за защита на дисертационния труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Галатея Кирилова Коликова.

Представеният комплект материали е в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане и включва дисертационен труд, автореферат и публикации по темата на изследването, както и други съпътстващи процедурата документи.

Дисертационният труд е с общ обем 184 страници, от които 124 страници основен текст, 12 страници използвана литература и 47 страници приложения. В текста са включени 14 таблици и 12 фигури. Библиографският списък съдържа 148 източника. Обемът и структурната организация на труда свидетелстват за систематичен и цялостен изследователски подход. Представени са общо четири броя

научни публикации на кандидата по темата на дисертационния труд. Авторефератът е изготвен съобразно добрата академична традиция и коректно отразява в съкратен формат основните положения на дисертационния труд.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд на Галатея Коликова е посветен на особено актуална и същевременно дискуссионна и значима тема в съвременния икономическия живот - „Устойчивите преки чуждестранни инвестиции въз основа на примера на страните от Северна Европа – фактори и икономическо въздействие“. В рамките на дисертационния труд тя е ясно формулирана и е разработена чрез логически обоснована структура, включваща въведение, три глави, заключение, използвана литература и приложения.

Обект на изследването са устойчивите преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в Швеция, Дания, Финландия и България. Предметът обхваща влиянието на избрани фактори върху потоците и усвояването на устойчивите ПЧИ, както и техните икономически, социални и екологични ефекти. Целта и задачите са формулирани конкретно и последователно.

В първа глава е направен систематичен преглед на теоретичните концепции за ПЧИ, включително неокласическата, неокейнсианската традиция, както и съвременните теории – OLI парадигмата, институционалните теории, теорията за интернализацията и теорията за конкурентните предимства. Представена е и собствена дефиниция за устойчиви ПЧИ, базирана на научната литература и европейската таксономия.

Втора глава съдържа сравнителен анализ на ПЧИ в Швеция, Дания и Финландия. Използван е дескриптивен статистически анализ, основан на вторични данни за периода 2016–2023 г., като са изследвани потоци, наличност и секторна структура на инвестициите. Представен е и анализ на регионалното сътрудничество в Северна Европа и неговото значение за инвестиционната привлекателност.

Трета глава разглежда приложимостта на северноевропейския опит за България. Направен е анализ на инвестиционната политика на страната, състоянието на ПЧИ и е развит SWOT анализ.

Методологическият подход е ясно описан и включва дескриптивен и сравнителен анализ, както и използване на официални статистически източници.

Дисертационният труд на Галатея Коликова представлява цялостно, логически последователно и аргументирано научно изследване върху актуална и значима проблематика в областта на международните икономически отношения. Работата демонстрира задълбочено познаване на теоретичната литература, умело съчетаване на класически и съвременни концепции, както и способност за прилагането им в конкретен сравнителен емпиричен анализ.

Особено положително следва да се оцени стремежът към концептуално изясняване на понятието „устойчиви преки чуждестранни инвестиции“ и неговото обвързване с европейската регулаторна рамка. Изследването се отличава с ясна методологическа рамка, последователно изградена структура и аргументирани изводи, които имат както научна, така и практическа значимост, особено в контекста на българската инвестиционна политика.

Като цяло трудът показва изследователска зрялост, аналитична самостоятелност и способност за систематизиране на сложна икономическа проблематика в единна концептуална рамка.

3. Публикации и изпълнение на националните минимални изисквания

Представените общо 4 броя научни публикации по темата на дисертацията отразяват основни резултати от изследването. С тези публикации кандидатът изпълнява националните минимални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“, залегнали в ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане.

4. Научни и научно-приложни приноси

От изложеното в автореферата и дисертационния труд могат да бъдат открити следните научни приноси:

- систематизиран и последователен теоретичен преглед на концепциите за ПЧИ и устойчиво развитие;
- извеждане на работна дефиниция за устойчиви ПЧИ;
- емпиричен сравнителен анализ на избраните северноевропейски страни въз основа на конкретни индикатори;
- структурирана оценка на приложимостта на добри практики за България;

5. Оценка на личния принос

Структурата на изложението, формулирането на тезата и хипотезите, както и последователността на анализа показват, че трудът е самостоятелно разработено изследване. Не са налице основания за съмнение в неговата автентичност. Формулираните приноси и изведените резултати могат да бъдат определени като лично дело на кандидата.

6. Критични бележки, въпроси и препоръки

Дисертационният труд е разработен последователно и аргументирано. Като препоръки могат да се посочат:

- възможност за разширяване на времевия обхват на анализа в бъдещи изследвания;
- допълнително развитие на методологическия инструментариум за измерване на устойчивите ПЧИ.

Тези препоръки не намаляват качествата на представения труд.

Имам следните въпроси към кандидата:

- До каква степен настоящата инвестиционна политика на България е ориентирана към „качеството“ на инвестициите, а не към техния обем, и как това съответства на концепцията за устойчиви ПЧИ, която разработвате?

- В условията на демографска криза и недостиг на квалифицирана работна сила, как България може да повиши своя абсорбционен капацитет за устойчиви ПЧИ?

7. Заключение

Документите и материалите, представени от Галатея Кирилова Коликова, отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

След запознаване с представените материали и анализ на съдържащите се в тях научни приноси и резултати, давам своята положителна оценка и препоръчвам на научното жури да присъди на Галатея Кирилова Коликова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 Икономика, докторска програма „Световно стопанство и международни икономически отношения“.

Подпис:

/проф. д.ик.н. Виржиния Желязкова/

Дата: 15.02.2026 г.